

УДК 8.82

*Шлемко М., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4614-1701>**Відокремлений структурний підрозділ «Снятинський фаховий коледж»
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Снятин, Україна**Савченко О.А., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4808-5894>**Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету
внутрішніх справ, м. Кременчук, Україна*

ШЛЯХ ДО УСПІХУ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ СЛОВЕСНОСТІ ЧЕРЕЗ ТВОРЧІСТЬ ВИКЛАДАЧА- КОУЧА

Реалії сьогодення заставляють нас по новому дивитися на світ. Вони створюють потужний виклик інтелектуальним можливостям людини, яка має не стільки сприймати і переробляти готову інформацію, але й ініціювати появу нової через генерування творчих ідей, нових підходів. Від педагога вимагають бути не тільки наставником, а й коучем. Тому вважаємо, що в теперішніх умовах особливу увагу слід приділити професійному розвитку педагога.

Дослідженнями коучинга займаються в основному такі науковці як У.Т. Голві, Е. Парслоу, Дж. Роджер, Дж. Уїтмор та інші. Вони розглядають технологію коучингу як ефективний чинник розкриття потенціалу особистості у різних галузях діяльності. Одним із сучасних видів є освітній коучинг, який застосовують у освіті, неформальному навчанні.

В Україні дослідження технології коучингу здійснила С. Романова, зазначивши, що коучинг – це взаємовідносини між викладачем і здобувачами освіти.

Хто ж такий коуч? Коуч – це тренер, здатний зробити з людини переможця, навчає вчитися, допомагає людині самотійно засвоювати знання, уміння та навички. Це слово угорського походження і означає рухатися вперед, йти до мети. Викладачам доводиться у коледжі виконувати різні ролі: наставляти, надихати, тренувати, мотивувати, підготовляти до вирішення певних завдань, тобто бути коучем. У освітньому процесі перед ним є дуже багато завдань, а саме: розкрити внутрішній потенціал особистості, розвивати особистості через делегування відповідальності, усвідомлення у всіх учасників навчального процесу цього поняття..

Використання коучингових технологій в освітньому процесі відкриває нові перспективи у професійній підготовці майбутніх фахівців, мотивує до науково-дослідницької діяльності. Т. Голві визначає коучинг як майстерність, створена за допомогою бесіди та поведінки середовища, що полегшує рух особистості до бажаної мети таким чином, щоб цей процес приносив задоволення. (3, с.129).

Ключовим є створення середовища, в якому відбувається турбота про особистість, з якою працює викладач-коуч. Учити менше, щоб дати змогу навчитися більшому. Ця методика стала особливо важливою в педагогіці.

«Коучинг – це мистецтво сприяти підвищенню результативності навчання і розвитку іншої людини. Він спирається не на знання, але у більшій мірі – на здатності людини вчитися самому і діяти творчо» (Дауні).

Сучасний викладач-коуч має допомагати здобувачу освіти планувати свої дії і розподіляти ресурси. А для цього він має володіти інноваційними технологіями, які допомагають ці ресурси активізувати і спрямувати у потрібне русло. В коучингу є інструменти, які дають усвідомлення своєї цінності і значимості у професії. Педагогу важливо навчитися користуватися власними ресурсами, які слід вживати поетапно і застосовувати такі нові підходи: вчитися на перемогах; навчання ставиться з акцентом на сильних сторонах; щирий інтерес до людини, підтримка її; віра у потенціал людини; вміння слухати і чути інших; готовність надавати емоційну підтримку; вміння задавати правильні запитання, мати безперервний зв'язок.

Актуальними залишаються такі методи коучингу:

Метод конкретних ситуацій заснований на ствердженні, що шлях до вдосконалення власних знань можна прокласти через розгляд, вивчення проблемних ситуацій.

Метод емоційного стимулювання формує пізнавальний інтерес шляхом створення позитивних емоцій, підвищення зацікавленості до навчального процесу.

Метод створення ситуації пізнавальної дискусії активізує навчання, адже в дискусії зароджується істина.

Метод проєктів допомагає виводити здобувачів освіти на новий навчально-науковий рівень. Цей метод навчає самостійно отримувати і застосовувати знання на практиці.

Важливою залишається особиста зацікавленість здобувача в навчанні, яка є основою коучингу та запорукою поставлених цілей. Викладач-коуч виявляє вагомий вплив на здобувача освіти. Він може спрямувати розвиток професійних здібностей. На заняттях словесності важливим залишається підтримка один одного. Здобувач освіти самостійно шукає відповіді, підвищує самооцінку, досягає успіху. Атмосфера довіри, відсутність страху допустити помилки на творчих заняттях відкриває можливість поекспериментувати, використовуючи нетрадиційні матеріали. Часто спонтанно відбуваються інноваційні відкриття, які стають здобутком, особистим досвідом, якого не можливо навчити чи пояснити, оскільки він буде її власним розумінням і баченням результату практичної діяльності. Для викладача-коуча важливим залишається вміння формулювати і ставити запитання так, щоб вони сприяли визначенню потреб і сподівань у здобувачів, стимулювали їхнє мислення, змушували розкрити весь свій потенціал, знання і досвід. Такі запитання допоможуть розвивати інтерес до вивчення теми, зацікавленість нею і

прагнення знаходити відповіді. (Наприклад, - Якими знаннями і вміннями ви би хотіли оволодіти у процесі вивчення теми?). На різних стадіях навчального процесу можна використовувати різні вправи на розвиток умінь постановки цілей, «мозковий штурм», «колесо життя», «асоціації, візуалізації, ведення щоденників.

Спілкування вимагає від педагога щирого зацікавлення здобувачами і вміння прийняти їх такими, якими вони є. Використання бесід, диспутів вимагає зміни ролі педагога. Він має стати товаришем, помічником, який усвідомлює механізми групової роботи, вчить розуміти точку зору іншого, побачити проблему очима іншої людини. Отримуючи уміння і досвід вирішення проблем у навчальних ситуаціях, здобувачі набувають компетенцій, які зможуть застосувати у різних життєвих ситуаціях. А ще розвивають у собі такі якості, як наполегливість, відповідальність, цілеспрямованість, креативність, вміння творчо мислити, що дозволить у майбутньому стати успішними фахівцями-професіоналами.

Від викладача-коуча вимагається знань дисципліни, методики педагогічного такту, вміння будувати відносини «викладач-здобувач освіти». Ми маємо усвідомити, що працюємо з найдорожчим, що є у суспільстві – це з людиною. Відомо, що двох однакових людей не буває. Тому творчий викладач-коуч у педагогічному процесі має велике значення. Здобувач фахової передвищої освіти – це партнер викладача.

Творчий викладач –коуч повинен будувати свої відносини на взаємній повазі, доброзичливості, терпінні, вірі в успіх. Завжди бути у пошуку, адже навчаючи, ми вчимося самі.

Список літератури

1. Демчук Ю.В.І Індивідуальна освітня траєкторія як фактор професійного самовизначення обдарованих учнів. Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, науковий співробітник науково-дослідного сектору.
2. Коучинг як професійна педагогічна компетентність сучасного вчителя. URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/6810>.
3. Степикіна Т.В. Метод коучингу в системі шкільної освіти. *Вісник ЛНУ імені Т.Шевченка*. № 22. С. 257.
4. В.М. Федорчук. Тренінг особистісного зростання. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2014.
5. Чернова Т. Формування коучингової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання у ВНЗ. *Четвертий український конгрес. Збірник наукових праць конгресу*. Львів: Сполом, 2014.